

דרושה סבלנות אסטרטגית ☹ והפעם מצד המחנה שנלחם באיראן

written by מאיר בן שבת | 20.05.2026

לקראת סוף שבוע נוסף של אי ודאות במלחמה מול איראן, נדמה שהדריכות הציבורית שאפיינה את שלביו הקודמים של המשבר מתחילה לפנות את מקומה לעייפות אסטרטגית. הדחיות החוזרות ונשנות של האולטימטום האמריקני הכניסו את האזור למצב של המתנה ממושכת מורטת עצבים. ההצהרות התקיפות מתקבלות כעת בספקנות, והפרשנים נוהרים מלספק תחזית מחייבת.

ועדיין, בניכוי התחושות הללו, מנקודת מבטה של ישראל יש שתי עובדות חשובות שאמורות להדריך אותה במדיניותה: הראשונה היא שכל יום שהמצור נמשך בו מעמיק את הבור הכלכלי של איראן ומחליש את משטרה. המצב הזה עדיף לאין ערוך מכל פתרון מדיני שבמסגרתו תוכל לחזור לשגרה יציבה ולשקם את יכולותיה. המשמעות ☹ יש צורך בסבלנות. עדיף להישאר עם זירה פתוחה ומתוחה מאשר עם זירה ש"נסגרה" בהסכם לא טוב.

העובדה השנייה היא שלוח הזמנים לחידוש הלחימה הולך ומתקצר והסיכויים לכך גוברים, גם משום שבוושינגטון ערים למחירים הפוליטיים של הזיגזג עם איראן. לכן ישראל צריכה לשמור על המתח ולנצל כל דקה כדי לשפר את מוכנותה בהתקפה ובהגנה. האיראנים, ניתן להעריך, לא נחו בהפסקת האש, ולמרות הפערים במאזן הכוחות יגיעו לסבב הבא מוכנים יותר.

ישראל משלמת מחיר יקר מדי על ההמתנה דווקא בזירה הלבנונית. המגבלות על הפעלת האש לעבר ביירות, שמוטלות על ישראל, יוסרו כנראה רק כאשר תסתיים הפסקת האש עם איראן. בינתיים הן ימשיכו למנוע מישראל לממש את יתרונה האווירי, ויאלצו אותה לשחק בתנאים שחיזבאללה מעדיף.

כך הפכו רחפני הנפץ לאיום מרכזי שגובה מאיתנו מחיר יקר, ונוסך בחיזבאללה את הביטחון שיש בכוחו לשחוק את נחישותנו ולאץ אותנו לחזור לעידן המשוואות. זמינותו של הנשק הזה, עלותו הנמוכה, הפעלתו הפשוטה והבטוחה ☹ כל אלה הופכים אותו לאטרקטיבי בשביל ארגון הטרור, ומן הצד השני הופכים את המרדף אחריו למשימה סזיפית.

בלי להמעיט בחשיבותם של מרכיבי ההגנה, הכלים הטכנולוגיים והמאמץ לאיתור והשמדה של מתקני ייצור, מחסנים ומפעלי רחפנים, הדרך היעילה ביותר להתמודד עם האיום הזה עוברת בביירות. כדי לגרום לחיזבאללה לפקפק בכדאיות השימוש באמצעים הללו צריך לגבות ממנו מחיר בלתי נסבל מבחינתו. אפשר להשיג זאת רק באמצעות תקיפת יעדים ברובע הדאחייה בביירות ☹ ולא רק מבצעי סיכול ממוקד וחיסולים, אלא מיטוט מבנים וזריעת הרס במרכז הכובד, מעוז השליטה והסמל הפוליטי, הצבאי והחברתי של הארגון השיעי בבירה הלבנונית.

ישראל צריכה לשפד את הנהגת חיזבאללה על קרני הדילמה: האם הפעלת רחפני הנפץ מצדיקה את מחיר החרבתה של מערב ביירות? לשם כך על הדרג המדיני לפעול מול וושינגטון להסרת ההגבלות על תקיפות חיל האוויר בביירות.

גם אם בטווח הקצר הגישה הזו תקשה על ממשל עאון להמשיך את המגעים המדיניים עם ישראל, היא תספק לגיטימציה לתביעותיו מארגון הטרור השיעי. בהמשך הוא יוכל להיות זה שיביא את בשורת הפסקת האש ואת הצלתה של בירות במקומה של איראן, שעדיין מקבלת את הקרדיט על כך.

כך או אחרת, ישראל לא צריכה לוותר על צעדים שנחוצים לביטחון כוחותינו רק לצורך מגעים מדיניים עם ממשל שספק אם בכלל יכול לספק לה את דרישותיה הביטחוניות.

מחפשים עוגן יציב

"איני לאומי ואיני ציוני, כי יהדותי מקורה בתולדות העם היהודי, במורשתו ובמקור מחצבתו. אברהם אבינו, משה רבנו, הושע, מיכה, ישעיהו וירמיהו, הלל, רבי עקיבא ורבי יהודה הלוי לא היו 'לאומיים' ולא היו 'ציוניים'. המילים האלה היו זרות להם, ולא אמרו להם כלום. אין הן אומרות כלום גם לי, ואין לי כל צורך בהן". גם היום, לאחר יותר משישים שנה, לא נס לחם של הדברים האלה שאמר דוד בן-גוריון, ראש הממשלה הראשון, כשהיה בשיא תהילתו.

רבות דובר ונכתב על התהליך הרוחני העמוק שמתחולל בחברה היהודית בישראל. לא מדובר בגל של חזרה בתשובה במובן הממסדי או הדתי הקלאסי, אלא בהתעוררות של התקרבות למנהגים ולמסורת היהודית בזיקה לזהות הלאומית.

המגמה בלטה במיוחד בשנים האחרונות על רקע המלחמה הממושכת ואירועים במסגרתה, שתוארו כבעלי סדר גודל תנ"כי. נתוני המכון למדיניות העם היהודי (JPPI) הצביעו על כך שכרבע מהציבור היהודי בישראל ² ובפרט, שליש מהצעירים עד גיל 25 ³ דיווחו על עלייה מובהקת בחיבור למסורת ובקיום מנהגים יהודיים.

זה אינו שינוי כפוי. יש להניח כי חלקית הוא מהווה תגובה למלחמה ולנוראותיה. כנראה הוא גם ביטוי למשיכה פנימית עמוקה לעוגן יציב, לשורשים איתנים ולשפה תרבותית משותפת, שמעניקים אמונה, כוח, לכידות ומצפן.

החיפוש אחר העוגן הדתי והמסורתי אינו תופעה מוגבלת לירושלים או לתל-אביב. מעבר לאוקיינוס אנו עדים לתופעה שמתרחשת במקביל, הגם שהיא שונה לחלוטין במאפייניה: המגמה הדתית והשמרנית המוצהרת של ממשל טראמפ בארה"ב ⁴ מהקמת "משרד האמונה" הרשמי בבית הלבן, דרך שילוב רבנים אורתודוקסיים בוועדת חופש הדת, ועד להכרזה חסרת התקדים של הנשיא דונלד טראמפ, המזמינה את אזרחי אמריקה לשמור שבת לאומית כחלק מחגיגות ה-250 של המדינה.

הממשל האמריקני מאמץ ביטויים דתיים ומסורתיים מובהקים כחלק מהשיח השוטף שלו עם הציבור, וכנראה גם כאסטרטגיה שלטונית ותרבותית. בעוד שבאמריקה השימוש במסורת ובשפה הדתית נראה כמגיע "למעלה למטה", כחלק מתפיסה שמרנית, לאומית ולעיתים נוצרית-אוונגליסטית חזקה, בישראל התהליך הפוך ⁵ הוא צומח "למטה למעלה", מתוך הציבור עצמו.

למרות ההבדלים התהומיים במניעים ובמבנה המערכות הפוליטיות, שני התהליכים הללו יושבים על תובנה משותפת: בעידן של גלובליזציה מבלבלת, משברים גיאופוליטיים, אי יציבות ותהליכים

מפוררי לכידות, המקורות המכוננים יכולים להוות עוגן, מצפן ומרכיב מלכד. בין שמדובר בנשיא אמריקני המתרפק על ערכים דתיים עתיקים כדי לייצב את אומתו, ובין שמדובר בצעירים ישראלים חילונים המגלים מחדש את קסמם של מנהגים יהודיים, ההתקרבות הישראלית החדשה למסורת מזכירה כי הזהות היהודית אינה גזירת גורל ביולוגית או מערכת חוקים פוליטית שנכפתה עלינו, אלא בחירה דינמית שמחיה מחדש את ההצהרה "נעשה ונשמע" בכל דור ודור.

חג שבועות מציע תשובות לשלוש השאלות הקשות והחשובות ביותר בכל ישות ומערכת: זהות, יעוד וחזון. מי אנחנו, לשם מה אנו קיימים ומה הבשורה שאנו נושאים עמנו. למי שמבקש זאת, הוא מספק עוגן במים הסוערים של טלטלת הזהות.

פורסם במקור ראשון, בתאריך 21 במאי 2026.

*הדעות המובעות בפרסומי מכון משגב הן על דעת המחברים בלבד.